

Capitolul V

Obligațiile

86. Clasificarea contractelor după scopul urmărit

În data de 1 octombrie 2015, George, moștenitorul unic al doamnei Tatiana, a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Tudor, solicitând revocarea donației făcute de către Tatiana lui Tudor în data de 1 august 2014 și obligarea lui Tudor la restituirea imobilului situat în str. Rozelor nr. 1. În motivare, George a arătat că, prin actul intitulat „contract de întreținere”, încheiat în formă autentică la data de 1 august 2014, doamna Tatiana, atunci în vârstă de 88 de ani, i-a transmis lui Tudor imobilul situat în str. Rozelor, în valoare estimată de 300.000 de euro, iar Tudor s-a obligat să o întrețină pe doamna Tatiana până la sfârșitul vieții acesteia. Doamna Tatiana a decedat la data de 1 martie 2015. În mai 2015, Tudor a fost condamnat la pedeapsa închisorii de 4 luni pentru fapta de lovire sau alte violențe săvârșită împotriva Tatiane în data de 1 decembrie 2014, faptă pentru care Tatiana nu l-a iertat pe Tudor. Potrivit lui George, deși fapta nu a contribuit la decesul doamnei Tatiana, survenit din cauze naturale, aceasta face posibilă revocarea donației de care a beneficiat Tudor. Acesta din urmă s-a apărat arătând că, față de natura contractului – întreținere cu titlu oneros, aleatorie, nu există temei pentru o cerere de revocare pentru ingratitudine.

Ce hotărâre ar trebui să pronunțe instanța?

- va respinge cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată, calificând actul încheiat drept un contract de întreținere cu titlu oneros (act aleatoriu);
- va respinge cererea de chemare în judecată, calificând actul încheiat drept un contract de întreținere cu titlu gratuit;
- va admite cererea de chemare în judecată, calificând actul încheiat drept o donație cu sarcină.

87. Clasificarea contractelor după conținut

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la Judecătoria Sectorului 1 București în data de 1 iunie 2015, Radu a solicitat obligarea lui Ionel la plata sumei de 8.000 de lei. În motivarea cererii, Radu a arătat că, prin contractul încheiat sub semnătură privată în data de 1 februarie 2014, s-a obligat să păstreze autoturismul de colecție al lui Ionel (care urma să înceapă o activitate profesională în străinătate), inclusiv să îl ruleze cel puțin o dată la două săptămâni, iar Ionel s-a obligat să îi plătească lui Radu cheltuielile făcute pentru conservarea autoturismului. Acesta a fost predat la data încheierii contractului. Radu a cheltuit 8.000 de lei pentru conservarea autoturismului – în special pentru combustibil și servicii de întreținere a caroseriei – până în luna ianuarie a anului 2015, când autoturismul a fost distrus în urma unui incendiu care, pornind de la o fabrică de mobilier învecinată cu proprietatea lui Radu, a

cuprins și garajul în care acesta ținea autoturismul. Prin întâmpinare, Ionel a arătat că, în aplicarea regulilor privind riscul contractului, obligația lui s-a stins ca urmare a imposibilității lui Radu de a-i restitui autoturismul.

Ce hotărâre va pronunța instanța?

- a) va admite cererea de chemare în judecată, reținând că obligația lui Ionel nu s-a stins;
- b) va respinge cererea de chemare în judecată, reținând că obligația lui Ionel s-a stins ca urmare a suportării riscului contractului de către Radu;
- c) va admite cererea de chemare în judecată, reținând că, în contractul sinalagmatic încheiat, riscul contractului este suportat de către Ionel.

88. Subclasificarea contractelor cu titlu oneros

În data de 1 octombrie 2015, Mihai a transmis societății Neșansa SRL o notificare prin care a solicitat plata prețului de 10.000 de lei, prevăzut în contractul încheiat în data de 1 noiembrie 2014. În acest contract, părțile au prevăzut că, în vederea asigurării stocurilor de materie primă ale societății Neșansa (care comercializa produse de panificație) și pentru evitarea fluctuațiilor sezoniere ale prețului materiei prime, Neșansa cumpără, pentru un preț forfetar de 10.000 de lei, recolta de grâu din anul 2015, aferentă lotului agricol în suprafață de 4 hectare, situat în comuna Dorobanțu, județul Călărași, și aparținându-i lui Mihai. În urma unor inundații din perioada martie-mai 2015, potențialul productiv al lotului respectiv a fost pierdut în totalitate.

Ce opinie considerați că ar trebui să îi comunice consilierul juridic al societății Neșansa administratorului societății cu privire la temeinicia solicitării de plată a prețului?

- a) societatea Neșansa nu trebuie să plătească prețul, deoarece, contractul fiind sinalagmatic, obligația de plată a prețului s-a stins prin aplicarea regulilor privind riscul contractului;
- b) societatea Neșansa poate să se libereze de obligația de plată a prețului prin rezoluțiunea contractului, întemeiată pe neexecutarea obligației lui Mihai;
- c) societatea Neșansa trebuie să plătească prețul ca urmare a naturii aleatorii a contractului încheiat.

89. Încheierea contractului

În data de 1 iunie 2015, în ziarul Ziar, specializat în mica publicitate, a fost publicat următorul anunț: „Un inel unicat, diamant tăietură marchiz, producție 1936. Vând urgent, predare și plată pe loc, 2.000 lei preț fix. Primul venit, primul servit”. De asemenea, anunțul indica numele, numărul de telefon și adresa autorului, Brutus. În data de 2 iunie 2015, Andrei s-a prezentat la locuința lui Brutus cu suma de 2.000 de lei, comunicându-i acestuia că dorește să cumpere inelul pentru a-l expune în colecția sa privată. Brutus a refuzat, motivându-și răspunsul prin împrejurarea că înțelege să vândă inelul doar spre purtare de către o doamnă. O săptămână mai târziu, Andrei a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Brutus, solicitând obligarea acestuia la predarea inelului în baza contractului de

vânzare pe care a înțeles să-l dovedească printr-un început de dovadă scrisă completat prin prezumții și prin interogatoriul lui Brutus, în condițiile art. 309-310 C.proc.civ. Prin întâmpinare, Brutus a arătat că nu s-a încheiat un contract, întrucât oferta a provenit de la Andrei, iar Brutus nu a acceptat-o.

Ce hotărâre va pronunța instanța?

- a) va respinge cererea de chemare în judecată, pentru că anunțul lui Brutus nu a constituit o ofertă din cauza lipsei intenției autorului de a se obliga în caz de acceptare;
- b) va admite cererea de chemare în judecată, reținând că între Brutus și Andrei s-a încheiat un contract de vânzare în data de 2 iunie 2015;
- c) va respinge cererea de chemare în judecată, reținând că s-a făcut o ofertă, dar aceasta era revocabilă și, în concret, a fost revocată de către Brutus.

90. Încheierea contractului

În data de 1 octombrie 2015, societatea Călătoria SRL (operator de servicii de turism) a solicitat societății Termic SRL, prin email, o ofertă pentru executarea lucrărilor de izolație termică pentru patru garaje pentru autocare. Întrucât reprezentanții societății Termic aveau îndoieli privind valoarea probatorie a mesajelor email, Termic a răspuns printr-o scurtă adresă transmisă prin scrisoare cu confirmare de primire, depusă la poștă în data de 2 octombrie 2015. Adresa avea următorul conținut: *„Preț 4.000 lei, materiale și manoperă incluse. Execuție în șase săptămâni. Menținem oferta până la 31 octombrie 2015”*. Scrisoarea a ajuns în cutia poștală a societății Călătoria în data de 5 octombrie 2015. La data de 4 octombrie 2015, directorul financiar al societății Termic a observat o eroare gravă în conținutul adresei, în care prețul de 4.000 de lei ar fi trebuit prevăzut pentru lucrarea aferentă fiecărui garaj. În aceeași zi, prin fax, Termic a transmis societății Călătoria o declarație de revocare a ofertei. Corespondența primită prin fax în data de 4 octombrie 2015 a fost transmisă directorului general (administrator) al societății Călătoria, de către registratura societății, în data de 6 octombrie 2015. Între timp, la data de 5 octombrie 2015, imediat după primirea ofertei, Călătoria a transmis societății Termic, prin fax, un memorandum intern prin care angajaților Călătoria, inclusiv conducătorilor de departamente interne, li se solicita să ofere antreprenorului Termic concursul necesar pentru desfășurarea cât mai rapidă a lucrărilor de izolare termică a garajelor, iar directorului financiar i se solicita să ia măsuri pentru plata sumei de 4.000 de lei imediat ce Termic va aduce materialele pe șantier.

Ulterior, Termic a refuzat să efectueze lucrările. Călătoria a contractat lucrările cu un alt antreprenor, pentru prețul total de 10.000 de lei. La data de 1 februarie 2016, Călătoria a chemat în judecată societatea Termic, solicitând obligarea acesteia la plata de daune-intere-se în cuantum de 6.000 de lei pentru neexecutarea fără justificare a contractului de antrepriză încheiat în data de 5 octombrie 2015, prin ofertă urmată de acceptare implicită. Termic s-a apărat invocând ineficacitatea ofertei sale.

Ce hotărâre va pronunța instanța?

- a) va respinge cererea de chemare în judecată, reținând că oferta societății Termic nu a fost acceptată, nefiind încheiat un contract;

105. Răspundere civilă delictuală. Prejudiciu. Atingere adusă unui simplu interes

Societatea Brutăria SRL este chemată în judecată de Bogdan și Raluca, copiii din căsătoria anterioară a soției lui Paul, cu o acțiune în despăgubiri pentru acoperirea prejudiciului suferit ca urmare a decesului lui Paul în incendiul ce a avut loc la sediul societății, soldat cu mai mulți răniți grav sau mortal.

Societatea fusese sancționată contravențional, cu o săptămână înaintea producerii incendiului, pentru că nu deținea numărul de extincatoare corespunzător suprafeței și naturii activității prestate, dar, între timp, remediase această deficiență.

Reclamanții solicită daune materiale, constând într-o prestație lunară în quantum de 1.000 lei și, în susținerea acțiunii, prezintă probe în sensul că victima accidentului le presta întreținere de mai mult de 5 ani și că începuse formalitățile de adopție.

Care va fi soluția instanței?

- acțiunea în despăgubiri va fi respinsă ca inadmisibilă pentru lipsa calității procesuale active, întrucât reclamanții nu au un drept la întreținere din partea victimei;
- acțiunea va fi admisă în parte, diminuându-se quantumul prestației lunare, întrucât se reține culpa autorului, în forma *culpa levis*;
- acțiunea va fi admisă astfel cum a fost formulată;

106. Răspundere civilă delictuală. Omisiune. Prejudiciu moral

Un jurnal de circulație națională publică un articol în care prezintă informații false despre viața privată a lui Radu, candidat la o importantă funcție în stat, al cărui discurs politic este fundamentat pe valorile morale ale familiei tradiționale.

Chemată în judecată, societatea care editează acest jurnal este obligată la acoperirea despăgubirilor pretinse de reclamant și publicarea în jurnal a unui articol în care să se retrăteze informațiile publicate. Societatea face plata daunelor morale, dar nu publică articolul.

Radu se adresează instanței cu o nouă acțiune în despăgubiri, invocând că, prin neexecutarea hotărârii judecătorești, atingerea adusă reputației sale continuă, în condițiile în care informațiile publicate sunt preluate de alte jurnale și dezbătute în emisiuni televizate. Prin acțiunea sa, Radu pretinde daune morale în quantum dublu față de cele obținute prin hotărârea ce nu a fost pusă în executare.

Care va fi soluția instanței?

- va respinge cererea, considerând că o inacțiune nu poate fi generatoare de prejudicii;
- va respinge acțiunea, reținând că prejudiciul moral acoperit de reclamant a fost deja acoperit prin plata despăgubirilor dispuse în hotărârea judecătorească;
- va admite acțiunea, constatând că neexecutarea hotărârii a produs reclamantului un prejudiciu moral.

107. Răspundere civilă delictuală. Faptă ilicită – abuz de drept

Marian a chemat în judecată Societatea Igiena SRL, fost angajator, solicitând instanței anularea deciziei de concediere și obligarea societății pârâte la plata unei despăgubiri egale

cu salariile nepercepute, precum și cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat de la data concedierii.

Marian susține că temeiul concedierii a fost desființarea postului pe care îl ocupa, motivat de dificultățile financiare ale societății, dar același post a fost reînființat la două luni de la data concedierii sale.

Societatea susține că, la data concedierii lui Marian, se afla în dificultate financiară și, în aceste condiții, a exercitat un drept ce îi este conferit de lege, de a decide unilateral încetarea unui contract de muncă al unui angajat, într-un proces de restructurare a activității societății. Situațiile financiare prezentate în instanță indică o tendință descrescătoare a profitului și reducerea ponderii contractelor pe termen lung. Societatea arată, de asemenea, că, ulterior concedierii lui Marian, au încheiat mai multe contracte de achiziții publice, cu executare pe durata a cel puțin 2 ani, inclusiv un contract a cărui executare impunea personal suplimentar.

Care credeți că va fi soluția instanței?

- a) va admite acțiunea, constatând că societatea și-a exercitat în mod abuziv dreptul de a înceta unilateral contractul angajatului său;
- b) va respinge acțiunea, constatând că măsura concedierii a fost legală, reînființarea ulterioară a posturilor neputând fi prevăzută de angajator;
- c) va respinge acțiunea, constatând că societatea a fost de bună-credință, desființarea postului având un caracter obiectiv, întrucât restructurarea a fost impusă de dificultăți economice.

108. Răspundere civilă delictuală. Cauze de exonerare

Andrei circula săptămânal pe ruta dintre localitățile Horezu - Petroșani, folosind serviciile Societății „Transportatorul Sigur” SRL, astfel că îi cunoștea deja pe toți șoferii care deserveau această rută, iar cu unii dintre aceștia ajunsese să lege și relații de amicitie. Într-una dintre zile, Andrei l-a rugat insistent pe șoferul Nae să devieze 3 km de la traseu, pentru a-l lăsa mai aproape de destinație, întrucât avea o problemă de familie gravă. Impresionat de suferința lui Andrei și neavând alți pasageri, șoferul a acceptat solicitarea.

Traseul, astfel deviat, era însă neasfaltat și foarte accidentat, iar șoferul, necunoscându-l foarte bine, a derapat în afara carosabilului, producând rănirea lui Andrei.

Andrei a introdus acțiune în despăgubiri împotriva șoferului Nae și societății angajatoare, solicitând acoperirea prejudiciului material, constând în cheltuielile de spitalizare, în cuantum de 2.000 lei.

Societatea transportatoare a susținut că nu este ținută a răspunde pentru fapta șoferului, întrucât acesta nu a respectat traseul indicat, iar victima nu numai că avea cunoștință de aceasta, dar chiar ea a determinat devierea de la ruta obișnuită.

Care va fi soluția instanței?

- a) va respinge acțiunea împotriva lui Nae și a societății angajatoare;
- b) va respinge acțiunea împotriva lui Nae, dar va admite acțiunea împotriva societății angajatoare;
- c) va admite acțiunea împotriva lui Nae.

109. Răspundere civilă delictuală. Prejudiciu prin ricoșeu

Viorel îl accidentează mortal pe trecerea de pietoni pe Ion. La scurt timp, decedează și soția acestuia, ca urmare a unui accident vascular cerebral.

Fratele soției victimei accidentului rutier, Sergiu, se constituie parte civilă în procesul penal, solicitând instanței acoperirea prejudiciului moral suferit ca urmare a decesului cumnatului său și al surorii lui, ultimul fiind generat, în mod indirect, de același accident, iar inculpatul fiind răspunzător de ambele decese.

Partea civilă a arătat că avea relații de puternică afectivitate față de cei doi, cu care locuia și care erau singura sa familie.

Sergiu a susținut, de asemenea, că starea de sănătate psihică și fizică a surorii sale, care nu fusese diagnosticată anterior cu probleme medicale, s-a deteriorat în mod grav și constant, culminând cu accidentul vascular, soldat cu paralizia părții stângi a corpului și a corzilor vocale, fond pe care aceasta a decedat.

Ce soluție va pronunța instanța asupra acțiunii civile?

- a) va admite acțiunea în despăgubiri astfel cum a fost formulată;
- b) va respinge acțiunea reclamantului în parte, constatând că nu există legătură de cauzalitate între decesul soției și fapta ilicită a lui Viorel;
- c) va respinge acțiunea, reclamantul nefiind îndreptățit la plata de despăgubiri.

110. Răspundere civilă delictuală. Cauze care înlătură caracterul ilicit al faptei. Stare de necesitate

Mihai a chemat în judecată pe Narcis cu o cerere în despăgubiri, solicitând instanței să dispună ca Narcis să acopere integral prejudiciul pe care i l-a produs.

În susținerea acțiunii, Mihai a arătat că Narcis, pentru a-și proteja locuința împotriva unor eventuale inundații, în condițiile în care, în anii anteriori, întreaga localitate suferise pagube majore din cauza manifestărilor meteorologice violente, a construit un șanț colector, prin care a modificat cursul unui pârâu ce traversa atât terenul proprietatea pârâului, cât și terenul proprietatea reclamantului, fără a-l preveni pe acesta sau autoritățile competente, astfel încât să fie continuată lucrarea de îndiguire până la vărsarea în râu.

Ca urmare, la prima ploaie mai însemnată, pârâul a inundat terenul reclamantului, distrugându-i, în proporție de 40%, grădina de legume.

Care credeți că va fi soluția instanței?

- a) va respinge acțiunea, constatând că fapta a fost săvârșită în stare de necesitate;
- b) va admite acțiunea astfel cum a fost formulată;
- c) va admite în parte acțiunea și va dispune acoperirea prejudiciului lui Mihai în măsura îmbogățirii lui Narcis.

111. Răspundere civilă delictuală. Forță majoră

Florin introduce în instanță o acțiune în despăgubiri împotriva lui George, pretinzând acoperirea integrală a prejudiciului ce i-a fost produs prin distrugerea, în totalitate, a unei anexe gospodărești, urmare a desprinderii acoperișului deteriorat al terasei pârâului în timpul unei furtuni violente.

Față de împrejurările date, care dintre următoarele afirmații apare ca fiind justă din perspectivă legală?

- Alice poate invoca beneficiul de diviziune;
- Într-o eventuală contestație la executare demarată de Alice, solicitarea acesteia de introducere în cauză a lui Petrișor și Eugen ar fi admisibilă;
- urmărirea lui Alice nu poate avea ca efect vreo opreliște pentru bancă de a se îndrepta și împotriva lui Petrișor și Eugen.

122. Obligații alternative

Laur și Cerasela încheie o convenție prin care convin ca primul să o ajute pe toată perioada anului la muncile din gospodărie, enumerându-se exhaustiv activitățile, respectiv hrănirea animalelor, curățarea curții și asigurarea condițiilor de trai pentru animale, munci agricole exclusiv în grădina aferentă casei de locuit, urmând ca Cerasela să-i recompenseze munca fie cu un vițel, determinat în mod expres, fie cu recolta de cireșe din livada situată în ridul „Grădina Raiului” ce va rezulta până la data de 20 iunie 2015, urmând ca varianta pentru care va opta să fie decisă o zi mai târziu. Laur respectă exemplar termenii înțelegerii, iar, la data de 30 iunie 2015, observând că Cerasela nu pronunță nimic legat de propria prestație, o abordează pe cocontractanta sa, solicitându-i să-și respecte obligațiile asumate.

Pe care dintre următoarele acțiuni este îndreptățit să le întreprindă?

- să-i solicite Ceraselii să-i dea în contraprestație un rasol de vițel și jumătate din producția de cireșe recoltată până la data de 20 iunie 2015;
- să solicite exclusiv vițelul, pentru că, la momentul la care obligația alternativă a luat naștere, contraprestația constând în recolta de cireșe era imposibil de executat;
- poate să ceară fie vițelul, fie recolta.

123. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor și debitorii solidari

Ițic, Ștrul și Dezertor se prezintă la Biroul Notarului Public „Rezolvătotul” Bistrița, în vederea acceptării succesiunii părinților lor, decedați în urmă cu 5 luni. În masa succesorală se regăsește casa părintească în care cei trei și-au petrecut întreaga copilărie. Ca un omagiu adus părinților lor, cei trei frați convin să reabiliteze construcția, dar se lovesc de absența resurselor pecuniare. Astfel, Jhonny Țeapă, om înstărit din zonă, le acordă un împrumut de 15.000 euro, fără dobândă, în condiții de solidaritate pasivă. Confruntându-se cu probleme medicale, dar și cu necesitatea restituirii unor împrumuturi mai vechi, Ștrul și Dezertor se află în imposibilitate de a-și respecta angajamentele. Ițic este în măsură să acopere doar suma de 4.000 euro, sens în care Jhonny este de acord să-i emită o chitanță liberatorie, pe care menționează că suma achitată reprezintă partea lui Ițic din obligația solidară.

Care dintre următoarele enunțuri sunt adevărate, prin prisma situației faptice expuse?

- Ițic rămâne ținut pentru partea sa atât față de Jhonny, cât și față de Ștrul și Dezertor, în cazul regresului fraților săi;
- ne aflăm în ipoteza unei renunțări la solidaritatea pasivă;
- nu poate fi vorba despre o renunțare la solidaritate, nefiind îndeplinită condiția conform căreia renunțarea la solidaritate trebuie să fie expresă.

124. Solidaritate activă

Habibi, Osturk și Ozek pun bazele unei afaceri, fără a înregistra vreo societate comercială la Oficiul Registrului Comerțului, al cărei obiect de activitate constă în importul de condimente turcești, rare pe piața din România, stabilindu-și, în mod clar, sarcinile și beneficiile. Fiecare dintre ei se va ocupa consecutiv de asigurarea mărfii pe piața de desfacere, prețurile de achiziție ale condimentelor vor fi fixate de comun acord între partenerii de afaceri, profitul se va diviza în cote egale, stipulând dreptul fiecăruia dintre parteneri de a cere executarea întregii obligații asumate de eventualii clienți și de a emite chitanță liberatorie pentru tot.

În exercitarea activității, aceștia încheie o înțelegere cu Chef Foa, proprietarul unui restaurant cu specific turcesc, prin care aceștia urmau să-i asigure necesarul lunar de condimente specifice pentru felurile de mâncare turcești servite-n restaurant, contra sumei de 2.000 lei. După 7 luni de colaborare fructuoasă, restaurantul lui Foa intră într-o perioadă nefastă de declin, în apropiere inaugurându-se un alt restaurant cu același specific, astfel încât îi solicită lui Osturk, cu care era bun prieten, să reducă prețul condimentelor livrate de la 2.000 lei la 900 lei/lună, acesta din urmă acceptând oferta, fără însă a purta discuții prealabile cu partenerii săi. La finalul lunii, Habibi îi solicită lui Foa achitarea sumei de 2.000 lei, acesta refuză, astfel că Ozek formulează cerere de chemare în judecată împotriva debitorului lor comun, pentru recuperarea sumei de 2.000 lei. La 5 zile de la demersul judiciar, Foa îi achită lui Osturk suma de 900 lei.

Ce probleme de drept pot fi identificate în speță?

- Foa poate achita oricăruia dintre creditorii săi contravaloarea condimentelor;
- Habibi și Ozek sunt îndreptățiți să invoce inopozabilitatea înțelegerii dintre Foa și Osturk;
- punerea în întârziere a lui Foa de către Ozek le profită și celorlalți creditori.

125. Obligații facultative

Kian se obligă să predea Luanei un ceas de mână elvețian până la data de 30 decembrie 2016, dar, potrivit înțelegerii acestora, care a luat forma unei convenții scrise, Kian este îndreptățit să predea, în locul ceasului de mână, suma de 1.200 euro la scadență.

Ținând seama de informațiile minimale furnizate, care este natura obligației asumate de părți și, eventual, prin ce particularități se caracterizează?

- suntem în ipoteza unei obligații alternative, debitorul având facultatea de a opta pentru două soiuri de executare – ceasul sau suma de bani;
- ideea de obligație facultativă nu poate prinde contur, pentru că înțelegerea expusă presupune o pluralitate de obiecte;
- particularitatea obligației enunțate constă în aceea că generează întotdeauna o opțiune în favoarea debitorului de a alege prestația pe care o va executa, trăsătură care nu este de esența obligațiilor alternative.

126. Rezoluțiune. Restituirea prestațiilor. Excepția de neexecutare a contractului

La data de 15 mai 2014, între domnul Mitică și domnul Costică, s-a încheiat o promisiune bilaterală de vânzare, având ca obiect apartamentul cu nr. 20 dintr-un bloc de locuințe pe care domnul Mitică urma să îl edifice, pentru prețul de 40.000 de euro. Prin promisiunea încheiată, domnul Mitică s-a obligat să finalizeze construirea blocului și să încheie cu domnul Costică contractul de vânzare în formă autentică până la data de 1 ianuarie 2015. În temeiul aceleiași promisiuni, domnul Costică a achitat suma de 10.000 de euro, cu titlu de avans.

La data de 1 martie 2015, domnul Costică a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva domnului Mitică, solicitând instanței ca pârâtul să fie obligat să îi restituie avansul achitat, având în vedere faptul că, până la data introducerii cererii, nu și-a respectat obligația de a finaliza construcția și de a încheia contractul de vânzare în formă autentică.

A. Ce va decide instanța?

- a) va respinge cererea, având în vedere faptul că, atâta vreme cât părțile nu au prevăzut în contract un pact comisoriu, iar reclamantul nu a solicitat instanței să dispună rezoluțiunea contractului, cererea sa este lipsită de temei juridic;
- b) va admite cererea și îl va obliga pe pârât la restituirea sumei, în temeiul excepției de neexecutare a contractului;
- c) va admite cererea și îl va obliga pe pârât la restituirea sumei, constatând că, prin introducerea cererii de chemare în judecată, reclamantul a rezoluționat în mod unilateral contractul.

B. Presupunând că domnul Costică ar fi formulat împotriva domnului Mitică o acțiune prin care să ceară atât rezoluțiunea contractului, cât și restituirea avansului achitat, restul datelor speței rămânând neschimbate, iar dumneavoastră sunteți avocatul domnului Mitică, cum l-ați sfătui să se apere?

- a) să invoce faptul că reclamantul l-a acționat în instanță înainte de a-l pune în întârziere, astfel că dispune de un termen rezonabil pentru executarea obligației, care a început să curgă de la data comunicării cererii de chemare în judecată;
- b) să invoce faptul că nu se află în culpă pentru faptul că imobilul nu a fost finalizat, acest lucru fiind imputabil unui terț, respectiv firmei de construcții cu care a încheiat un contract de antrepriză pentru edificarea imobilului și care nu a respectat termenul contractual;
- c) să invoce faptul că imobilul este finalizat și el era gata să încheie cu reclamantul contractul de vânzare în formă autentică, însă nu a fost contactat de acesta pentru a se prezenta împreună la notar.

127. Excepția de neexecutare a contractului

Între doamna Veturia Popescu și domnul Dorel Georgescu s-a încheiat, la data de 1 octombrie 2014, un contract de antrepriză, prin care domnul Dorel Georgescu se obliga să efectueze reparații la imobilul proprietatea doamnei Veturia Popescu, lucrările urmând a fi finalizate până la data de 1 ianuarie 2015. La aceeași dată și între aceleași părți s-a încheiat un contract de vânzare prin care doamna Veturia Popescu se obliga să îi vândă domnului Dorel Georgescu anumite materiale de construcție.

Moștenirea lui X se va împărți potrivit regulilor moștenirii legale (fiecare copil va primi $\frac{1}{2}$). Moștenirea lui Y se va împărți potrivit dispozițiilor testamentare, cu luarea în seamă a rezervei copilului D, după cum urmează: C – $\frac{3}{4}$, iar D – $\frac{1}{4}$.

Capitolul V Obligațiile

86. Răspuns corect: c) – interpretat conform voinței concordante a părților, iar nu conform sensului literal al titlului dat înscrisului constatator al contractului, acesta reprezintă o donație cu sarcină (act cu titlu gratuit, liberalitate). Având în vedere vârsta doamnei Tatiana la data încheierii contractului, precum și valoarea dreptului de proprietate transmis, părțile trebuie să își fi reprezentat, la momentul contractării, împrejurarea că valoarea întreținerii va fi mult inferioară valorii dreptului transmis și că, în consecință, Tatiana i-a conferit lui Tudor un avantaj patrimonial pe seama unei diminuări a activului patrimonial propriu [art. 1.172 alin. (2) C.civ]. Donația făcută de către Tatiana poate fi revocată pentru ingratitudine, la cererea moștenitorului George, conform art. 1.023 lit. b) și art. 1.024 alin. (3) teza I C.civ.

Răspunsuri greșite: a) – contractul nu este o întreținere cu titlu oneros (act aleatoriu), deoarece, deși întinderea obligației de întreținere a lui Tudor depinde de termenul incert constând în momentul decesului Tatiane, părțile își reprezintă faptul că, din punct de vedere patrimonial, Tatiana pierde, iar Tudor câștigă. Nu există reprezentarea, pentru cel puțin una dintre părți, a șansei unui câștig și a riscului unei pierderi (art. 1.173 C.civ.);

b) – contractul nu este o întreținere cu titlu gratuit, deoarece aceasta presupune constituirea unei obligații de întreținere fără contraprestație, reprezentând o liberalitate făcută de întreținător întreținutului [art. 2.256 alin. (1) raportat la art. 2.243 alin. (1) C.civ.].

87. Răspuns corect: a) – actul (bilateral) încheiat este un depozit neremunerat, contract real unilateral. Deși contractul are efect constitutiv de obligații în sarcina ambelor părți, deci există obligații reciproce, acestea nu sunt interdependente, contractul fiind unilateral, conform art. 1.171 C.civ. În consecință, obligația de restituire a lucrului se stinge prin imposibilitatea fortuită de executare [art. 2.120 alin. (1) și art. 1.634 alin. (1) C.civ.], însă nu este aplicabil art. 1.557 C.civ., care instituie o cauză de ineficacitate a contractului sinalagmatic și, mediat, o cauză de stingere a obligației corelative celei care a devenit imposibil de executat în mod fortuit. Pentru afirmația – cu care suntem de acord – că obligația depozitentului de a plăti cheltuielile de conservare a lucrului izvorăște din contractul de depozit (iar nu dintr-un fapt juridic în sens restrâns), dar nu este în relație de interdependență cu obligația de a conserva lucrul, a se vedea *G.-A. Ilie, Riscurile în contracte*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 204-205. Pentru ideea că obligația de plată a cheltuielilor făcute cu conservarea lucrului ar avea izvor extracontractual (îmbogățirea fără justă cauză), a se vedea *L. Pop. I.-F. Popa, S.I. Vidu, Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 72 și 74.

Răspunsuri greșite: b) – art. 1.557 C.civ. este inaplicabil, contractul fiind unilateral în absența interdependenței obligațiilor reciproce ale părților (art. 1.171 teza a II-a C.civ.);

c) – contractul este unilateral. În orice caz, în contractele sinalagmatice, regula care se desprinde din interpretarea sistematică a art. 1.557 și 1.634 C.civ. este aceea că riscul contractului, în sens tehnic, este suportat de către debitorul obligației imposibil de executat.

88. Răspuns corect: c) – având în vedere prețul forfetar prevăzut pentru bunurile dintr-un gen limitat viitor, precum și lipsa unor elemente din care să rezulte voința părților de a face din viabilitatea recoltei o condiție suspensivă pentru obligația de plată a prețului, contractul ar trebui calificat drept o vânzare aleatorie [art. 1.173 alin. (2) și art. 1.658 alin. (4) C.civ.]. Riscul contractului (art. 1.557 C.civ.) nu operează în contractele aleatorii atunci când cauza imposibilității de executare – în speță, nerealizarea recoltei din motive fortuite – a reprezentat elementul aleatoriu de care depind șansa unui câștig și riscul unei pierderi pentru cel puțin una dintre părți. Această soluție nu înseamnă că riscul contractului nu este vreodată aplicabil în contractele sinalagmatice aleatorii, ci numai că nu poate fi aplicabil atunci când evenimentul care determină imposibilitatea de executare este elementul aleatoriu asumat de părți. În speță, nu a operat o cauză de stingere a obligației societății Neșansa.

Răspunsuri greșite: a) – a se vedea explicația pentru varianta c);

b) – rezoluțiunea nu poate fi întemeiată pe o neexecutare datorată unei împrejurări a cărei apariție reprezintă un risc asumat de către creditor prin contractul aleatoriu. Într-o asemenea situație, creditorul și-a asumat chiar riscul neexecutării obligației. Soluția poate fi dată independent de controversa privind condițiile rezoluțiunii și, mai exact, condiția neexecutării fără justificare. Pentru ideea că rezoluțiunea/rezilierea presupune numai condiția neexecutării însemnate, a se vedea *L. Pop. I.-F. Popa, S.I. Vidu*, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 288-291. În sensul că este necesară o neexecutare fără justificare (care, de regulă, este neexecutarea culpabilă), a se vedea *V. Stoica*, *Înțelesul noțiunilor de rezoluțiune și reziliere în Codul civil român. Între dezideratul clarității și fatalitatea ambiguității*, în *Revista Română de Drept Privat* nr. 4/2013, p. 20-21. Pentru analize recente ale noțiunii de „neexecutare fără justificare” și ale relației acesteia cu rezoluțiunea/rezilierea, a se vedea: *C. Paziuc*, *Răspunderea contractuală și sistemul remediilor pentru neexecutarea obligațiilor contractuale*, în *Revista Română de Drept Privat* nr. 1/2015, p. 139-211; *V. Diaconiță*, *Neexecutarea fără justificare și neexecutarea culpabilă. Scurt exercițiu de corelare*, în *Revista Română de Drept Privat* nr. 1/2015, p. 86-138.

89. Răspuns corect: b) – propunerile adresate unor persoane nedeterminate, inclusiv, de exemplu, anunțurile publicitare, nu constituie, de regulă, oferte [art. 1.189 alin. (1) C.civ.], chiar dacă sunt precise. Rațiunea regulii este lipsa prezumată a intenției autorului de a se obliga prin simpla acceptare. Totuși, prezumția este înlăturată dacă natura de ofertă – interesează elementul intenției autorului de a se obliga – rezultă neechivoc din lege, din uzanțe ori din împrejurări, inclusiv din conținutul propunerii înseși [art. 1.189 alin. (2) C.civ.]. În speță, propunerea este precisă și completă, cuprinzând elementele esențiale ale vânzării preconizate. Intenția lui Brutus de a se obliga, urmare a simplei (prime) acceptări, rezultă îndeosebi din folosirea expresiei „primul venit, primul servit”. Brutus nu poate invoca o rezervă neexprimată în ofertă. Pentru o soluție similară în dreptul comparat, a se vedea cauza nord-americană *Lefkowitz v. Great Minneapolis Surplus Store, Inc*, 86 NW 2d 689 (anunț privind vânzarea a trei blănuri rare pentru un dolar fiecare, cu sintagma „primul venit, primul servit” și cu un refuz ulterior, sub motiv că blănurile erau destinate doar unor cumpărătoare).

Răspunsuri greșite: a) – a se vedea explicațiile pentru răspunsul b);

c) – oferta este, ca regulă, revocabilă (art. 1.191 C.civ. *a contrario*), însă, având în vedere momentul eficacității unei declarații de revocare (art. 1.200 C.civ.) și momentul încheierii contractului (art. 1.186 C.civ.), revocarea ofertei (sau a acceptării) nu poate interveni după încheierea contractului, moment din care se pune problema distinctă a denunțării unilaterale a contractului. Pe de altă parte, revocarea ofertei adresate unor persoane nedeterminate trebuie făcută în forma ofertei sau într-o modalitate care să permită cunoașterea revocării în aceeași măsură cu oferta însăși [art. 1.189 alin. (2) C.civ.].

90. Răspuns corect: c) – oferta este irevocabilă atunci când prevede menținerea sa pentru un anumit termen [art. 1.191 alin. (1) C.civ.]. Totuși, irevocabilitatea însăși este un efect al actului unilateral al ofertei. În consecință, poate fi irevocabilă numai o ofertă eficace. Or, oferta – ca și acceptarea și revocarea – devine eficace la data ajungerii la destinatar [art. 1.200 alin. (1) C.civ.]. Până în acest moment, oferta, chiar stipulată irevocabilă, poate fi retrasă (retractată), retragerea însăși fiind eficace dacă ajunge la destinatarul ofertei înaintea ofertei sau odată cu aceasta (art. 1.199 C.civ.). Așadar, revocarea ofertei presupune o ofertă eficace (ajunsă la destinatar) și este distinctă de retragerea (retractarea) ofertei, care este discreționară. În speță, retractarea a ajuns la Călătoria SRL înaintea ofertei și a produs efecte de la data recepției, independent de împrejurarea că reprezentanții Călătoria au cunoscut efectiv retractarea după ce au luat cunoștință de ofertă (art. 1.199-1.200 C.civ.). Nu s-a încheiat un contract, chiar dacă acțiunile societății Călătoria pot constitui un act de acceptare implicită, conform art. 1.196 alin. (1) C.civ. La momentul recepției informațiilor din care rezultă acceptarea implicită (data eficacității acceptării, conform art. 1.200 C.civ.), retractarea ofertei devenise deja eficace.

Răspunsuri greșite: a) – acțiunile societății Călătoria au indicat neechivoc acordul cu privire la ofertă și puteau constitui acceptare implicită, conform art. 1.196 alin. (1) C.civ.;

b) – deși acțiunile societății Călătoria puteau constitui o acceptare implicită a ofertei [art. 1.196 alin. (1) C.civ.], oferta societății Termic nu a devenit irevocabilă, pentru că nu a fost, la niciun moment, eficace [art. 1.191 alin. (1) raportat la art. 1.200 alin. (1) C.civ.].

91. Răspuns corect: c) – formularul de comandă al societății Instalcool nu a reprezentat o acceptare, întrucât a cuprins modificări care nu corespundeau ofertei. În schimb, acest formular a putut constitui o contraofertă acceptată de societatea Sticlus, a cărei scrisoare trebuie interpretată ca făcând referire la caracteristicile produsului, iar nu la reluarea condițiilor contractuale din formularul de ofertă. În cel din urmă caz, în lipsa unei acceptări necalificate din partea societății Instalcool, nu s-ar fi încheiat un contract. Codul civil consacră, cel puțin în aparență, regula conform căreia acceptarea trebuie să fie o „imagine în oglindă” a ofertei [art. 1.197 alin. (1) lit. a) C.civ.]. Prin urmare, cazurile de schimburi, între părți, a unor seturi diferite de clauze, se vor rezolva în sensul încheierii contractului în termenii propuși de ultima dintre părțile care a transmis clauzele proprii, transmisiunea fiind urmată de o acceptare necalificată din partea celeilalte părți. Într-un asemenea sistem, pretinsa acceptare neconformă a ofertei „distruge” oferta inițială și poate constitui o contraofertă. Pentru nuanțări ale regulii „imaginii în oglindă” în dreptul comparat, în sensul că poate exista acceptare și în prezența unor clauze diferite cuprinse în declarația de acceptare, dacă acestea nu modifică substanțial termenii ofertei, a se vedea, de exemplu,

103. Răspuns corect: b) – din situația de fapt, învederată de reclamant, rezultă că, urmare a faptei ilicite a pârâtului Sergiu, reclamantul a suferit un prejudiciu actual (cheltuielile de spitalizare) și un prejudiciu viitor, dar cert (pierderea șansei de a obține un avantaj).

Preluând soluția consacrată de o jurisprudență constantă pe terenul vechiului Cod civil, potrivit căreia pierderea unei șanse poate prezenta, prin ea însăși, caracter direct și cert în toate cazurile în care se constată dispariția posibilității reale ca un eveniment favorabil să ducă la realizarea acelei șanse, art. 1.385 alin. (4) C.civ. prevede că „dacă fapta ilicită a determinat și pierderea șansei de a obține un avantaj (...), reparația va fi proporțională cu probabilitatea obținerii avantajului (...), ținând cont de împrejurări și de situația concretă a victimei”. În speță, sunt întrunite condițiile art. 1.385 alin. (4) C.civ., datele acesteia indicând o probabilitate ridicată a obținerii avantajului pretins.

Răspunderea aparține, în solidar, autorului faptei ilicite și comitentului acestuia, adică Societatea Taximetria SRL (art. 1.382 C.civ.), datele speței indicând că există un raport de prepușenie, precum și aparența că prepusul a acționat în legătură cu atribuțiile încredințate, chiar dacă, în fapt, era în afara orelor de program (art. 1.373 C.civ.).

Răspunsuri greșite: a) – odată constatată întrunirea condițiilor răspunderii civile delictuale, reparația prejudiciului va fi integrală, cuprinzând atât prejudiciul determinat, cât și pe cel viitor, dar cert;

c) – chiar dacă, în fapt, autorul faptei prejudiciabile se afla în afara orelor de program, răspunderea comitentului nu poate fi înlăturată, întrucât operează principiul aparenței în drept, regăsit în această materie în cuprinsul art. 1.373 alin. (3) C.civ. („Comitentul nu răspunde dacă dovedește că victima cunoștea sau, după împrejurări, putea să cunoască, la data săvârșirii faptei prejudiciabile, că prepusul a acționat fără nicio legătură cu atribuțiile sau scopul funcțiilor încredințate”).

104. Răspuns corect: b) – stabilirea existenței culpei necesită reținerea încălcării unei obligații de diligență și, în plus, presupune că urmarea încălcării obligației era previzibilă și evitabilă. Obligația de diligență implică, în cazul culpei, o obligație de prevedere, subiectul acțiunii având această sarcină fie pe baza unui act normativ care o prevede, fie pe baza unei reguli de conduită nescrise. În ceea ce privește previzibilitatea și evitabilitatea, acestea sunt analizate *in concreto*, având în vedere atât împrejurările în care s-a desfășurat acțiunea, cât și caracteristicile subiective ale autorului. Culpă medicală este o eroare de conduită pe care un medic prudent și diligent, aflat pe același plan profesional și în aceleași circumstanțe externe, nu ar fi comis-o. Medicul nu este culpabil în situația în care acesta a acționat în conformitate cu practicile comune, general acceptate.

Răspunsuri greșite: a) – nefiind întrunite cele patru condiții ale răspunderii civile delictuale: i. prejudiciu, ii. faptă ilicită, iii. legătură de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, iv. vinovăție (culpa, în speță), acțiunea nu poate fi admisă;

c) – speța nu oferă suficiente informații care să ateste cu certitudine interferența faptei unui terț (adică medicul specialist care a fost consultat de medicul pârât) și care să fie de așa natură încât să excludă legătura de cauzalitate între prejudiciu și fapta pârâților.

105. Răspuns corect: c) – acțiunea în despăgubiri este admisibilă, existând obligația de reparare a prejudiciului și în cazul în care acesta este produs prin atingerea adusă unui simplu interes, în speță, victima accidentului neavând o obligație legală de întreținere față de reclamant. Soluția, consacrată de practica judiciară pe terenul vechiului Cod civil, a fost preluată și legislativ în art. 1.349 alin. (1) din noul Cod civil.

Răspunsuri greșite: a) – a se vedea, *per a contrario*, argumentele prezentate pentru răspunsul corect;

b) – autorul prejudiciului răspunde pentru cea mai ușoară culpă (*culpa levissima*), iar reparația este integrală, indiferent de gradul de vinovăție. Calificarea culpei (*culpa lata, culpa levis, culpa levissima*) prezintă relevanță în alte situații, spre exemplu, în cazul în care creditorul ar fi contribuit la producerea prejudiciului. De altfel, ipoteza este deficitară și din perspectiva aprecierii vinovăției, calitatea de profesionist (o societate) impunând un nivel mai ridicat de prudență și diligență (art. 1.358 C.civ.) și deci o „judecată mai severă” a vinovăției (a se vedea și *P. Vasilescu, Drept civil. Obligații*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 617).

106. Răspuns corect: c) – faptele ilicite pot fi comise (acțiuni) sau omise (inacțiuni) – art. 1.349 alin. (1) C.civ. Neexecutarea unei hotărâri judecătorești este o faptă ilicită omisivă, care poate produce un prejudiciu, inclusiv un prejudiciu moral, cum este cazul în speță, unde hotărârea instanței vizează repararea unei atingeri aduse reputației.

Răspunsuri greșite: a) – a se vedea, *per a contrario*, argumentele prezentate în susținerea răspunsului corect;

b) – neexecutarea hotărârii judecătorești este o faptă ilicită *per se*, ea generând un prejudiciu distinct de cel constatat prin hotărârea judecătorească a cărei executare este refuzată de către părât.

107. Răspuns corect: a) – potrivit art. 1.353 C.civ., „cel care cauzează un prejudiciu prin chiar exercițiul drepturilor sale nu este obligat să îl repare, cu excepția cazului în care dreptul este exercitat abuziv”. Exercițarea unui drept va fi considerată abuzivă atunci când dreptul nu este utilizat în vederea realizării finalității sale, ci cu intenția de a vătăma o altă persoană sau contrar bunei-credințe. În analiza bunei-credințe a angajatorului, urmează a fi verificată cauza desființării postului, care, potrivit jurisprudenței constante, este reală când este impusă de dificultăți economice sau de transformări tehnologice și este serioasă când are la bază studii temeinice vizând îmbunătățirea activității și nu disimulează realitatea sau o concediere pentru motive care țin de persoana salariatului. Cauza serioasă este aceea care face imposibilă continuarea activității la un loc de muncă, fără pagube pentru angajator. Datele speței (desființarea unui post și reînființarea acestuia la numai două luni, curs descrescător al profitului, dar nu și dificultăți de efectuare a plăților, absența unor studii/planuri privind îmbunătățirea activității) nu sunt indicative pentru a conchide în favoarea unui caracter obiectiv al desființării postului. Se poate concluziona, așadar, în sensul unei exercitări abuzive a dreptului de a înceta unilateral contractul de muncă al angajatului.

Răspunsuri greșite: b) – dificultatea în a preziona încheierea unor contracte (în speță, contracte de achiziții publice, care, potrivit legii, presupun parcurgerea unor etape de precontractare de o anumită durată) nu poate proba, în mod singular, cauza reală și serioasă a desființării postului;

c) – printr-o interpretare *per a contrario* a argumentelor prezentate în susținerea răspunsului corect a), rezultă că varianta c) este greșită.

108. Răspuns corect: a) – în speță, sunt întrunite cerințele operării unor cauze de exonerare de răspundere pentru fapta proprie (prejudiciu cauzat de persoana care i-a acordat ajutor victimei în mod dezinteresat) – art. 1.354 C.civ., respectiv a răspunderii comitentului

pentru fapta prepusului (victima avea cunoștință de faptul că fapta a fost săvârșită fără legătură cu scopul funcției încredințate de comitent) – art. 1.373 alin. (3) C.civ.

Răspunsuri greșite: b) și c) – văzând argumentele de la lit. a), printr-o interpretare *per a contrario*, rezultă că celelalte două variante de răspuns sunt eronate.

109. Răspuns corect: a) – potrivit doctrinei și jurisprudenței întemeiate pe vechiul Cod civil, dar care este, în egală măsură, relevantă și pe terenul noului Cod civil, pentru a se reține existența prejudiciului, trebuie verificat caracterul personal al acestuia, dar și caracterul său direct: să existe legătură de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciul pretins, chiar dacă persoana prejudiciată nu este victima imediată (așa-numitul «prejudiciu prin ricoșeu») – *L. Pop, I.-F. Popa, S.I. Vidu, Tratat elementar de drept civil, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 496.*

În privința prejudiciului suferit ca urmare a decesului cumnatului său în accidentul rutier, date fiind legăturile de rudenie și de afectivitate, sunt întrunite condițiile calificării acestuia ca prejudiciu prin ricoșeu, existând legătură de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciul suferit.

În privința prejudiciului suferit prin decesul surorii sale, este necesar a fi stabilită mai întâi legătura dintre fapta ilicită a inculpatului – uciderea din culpă și decesul soției celui ucis. Din datele speței, rezultă că nu există elemente exterioare care să întrerupă lanțul causal, care să fi generat sau să fi contribuit, nemijlocit sau mediat, la decesul soției victimei directe. Sunt întrunite, așadar, condițiile atragerii răspunderii civile a inculpatului în raport cu ambele decese. Pe cale de consecință, Sergiu este îndreptățit la acoperirea prejudiciului moral suferit, atât în raport cu decesul cumnatului, cât și al surorii sale.

Răspunsuri greșite: b) și c) – față de argumentele mai sus prezentate, printr-o interpretare *per a contrario*, variantele b) și c) sunt eronate.

110. Răspuns corect: b) – Mihai este îndreptățit la repararea integrală a prejudiciului, întrucât în cauză nu sunt întrunite condițiile exonerării de răspundere pentru săvârșirea faptei prejudiciabile în stare de necesitate. Potrivit art. 1.361 alin. (1) C.civ., cel care, aflat în stare de necesitate, a distrus sau a deteriorat bunurile altuia pentru a se apăra pe altul sau pe sine ori bunurile proprii de un pericol iminent este obligat să repare prejudiciul cauzat, potrivit regulilor aplicabile îmbogățirii fără justă cauză” (mai precis, în limitele propriei sale îmbogățiri). Iminența pericolului subsumează însă și ideea că acesta a survenit în mod neprevăzut, intempestiv, punând autorul faptei în imposibilitatea de a identifica un alt mod de înlăturare a sa [a se vedea art. 20 alin. (2) din Codul penal; a se vedea și *L. Pop, I.-F. Popa, S.I. Vidu, Tratat elementar de drept civil, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 429*].

Răspunsuri greșite: a) – varianta este eronată, pe de o parte, din perspectiva regimului răspunderii pentru săvârșirea unei fapte în stare de necesitate (autorul fiind obligat să repare prejudiciul, dar nu pe teren delictual, ci pentru îmbogățire fără justă cauză), iar, pe de altă parte, întrucât, așa cum am arătat anterior, nu sunt întrunite condițiile operării stării de necesitate;

c) prin interpretarea *per a contrario* a argumentelor menționate la prima variantă de răspuns, rezultă că ipoteza de la lit. c) este eronată.

121. Răspunsuri corecte: b) și c) – în ipoteza solidarității pasive, urmărirea demarată împotriva unuia dintre debitorii solidari nu îl împiedică pe creditor să-i urmărească și pe ceilalți codebitori. Cu toate acestea, debitorului urmărit nu-i este prohibită introducerea în cauză a celorlalți codebitori, astfel cum rezultă din alineatul secund al art. 1.447 C.civ.

Răspuns greșit: a) – de esența solidarității pasive este interdicția instituită în sarcina codebitorului solidar de a proceda la invocarea beneficiului de diviziune, creditorul având posibilitatea de a pretinde plata de la oricare dintre debitorii solidari [art. 1.447 alin. (1) C.civ.].

122. Răspuns corect: c) – legiuitorul, prin art. 1.461 (1) C.civ., reliefează, în mod expres, faptul că: „(1) Obligația este alternativă atunci când are ca obiect două prestații principale, iar executarea uneia dintre acestea îl liberează pe debitor de întreaga obligație. (2) Obligația rămâne alternativă chiar dacă, la momentul la care se naște, una dintre prestații era imposibil de executat”.

Răspunsuri greșite: a) și b) – potrivit art. 1.463 C.civ., debitorul nu poate executa și nici nu poate fi constrâns să execute o parte dintr-o prestație și o parte din cealaltă.

În conformitate cu dispozițiile art. 1.462 C.civ.: „(1) Alegerea prestației prin care se va stinge obligația revine debitorului, cu excepția cazului în care este acordată în mod expres creditorului. (2) Dacă partea căreia îi aparține alegerea prestației nu își exprimă opțiunea în termenul care îi este acordat în acest scop, alegerea prestației va aparține celeilalte părți”.

123. Răspunsuri corecte: a) și b) – art. 1.453 C.civ., cu denumirea marginală „Renunțarea la solidaritate”, stipulează că: „(1) Renunțarea la solidaritate în privința unuia dintre codebitorii solidari nu afectează existența obligației solidare în raport cu ceilalți. Codebitorul solidar care beneficiază de renunțarea la solidaritate rămâne ținut pentru partea sa atât față de creditor, cât și față de ceilalți codebitori în cazul regresului acestora din urmă. (2) Renunțarea la solidaritate trebuie să fie expresă. (3) De asemenea, creditorul renunță la solidaritate atunci când: a) fără a-și rezerva beneficiul solidarității în raport cu debitorul solidar care a făcut plata, menționează în chitanță că plata reprezintă partea acestuia din urmă din obligația solidară. Dacă plata are ca obiect numai o parte din dobânzi, renunțarea la solidaritate nu se întinde și asupra dobânzilor neplătite ori asupra capitalului decât dacă plata separată a dobânzilor, astfel menționată în chitanță, se face timp de 3 ani; b) îl cheamă în judecată pe unul dintre codebitorii solidari pentru partea acestuia, iar cererea având acest obiect este admisă”.

Răspuns greșit: c) – art. 1.453 alin. (3) lit. a) C.civ. – deși renunțarea la solidaritate se produce în mod tacit în speță, nu se poate susține varianta inexistenței unei renunțări la solidaritate, motivat de faptul că lipsește exigența caracterului expres al solidarității, atâta vreme cât există o reglementare concisă, prin normele art. 1.453 alin. (3) lit. a) C.civ., a acestui caz de renunțare la solidaritate pasivă.

124. Răspunsuri corecte: b) și c) – se stipulează, în mod expres, în conținutul alin. (2) al art. 1.436 C.civ. că „Orice acte prin care unul dintre creditorii solidari ar consimți la reducerea ori înlăturarea drepturilor, accesoriilor sau beneficiilor creanței ori ar prejudicia în orice alt mod interesele celorlalți creditori sunt inopozabile acestora din urmă”.

În raporturile dintre creditorii solidari, efectele obligației solidare rezultă din dispoziția art. 1.436 alin. (1) C.civ., care prevede regula potrivit căreia creditorii solidari sunt prezumați

a-și fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru gestionarea și satisfacerea interesului lor comun.

Așadar, fiecare creditor nu este titularul întregii creanțe. Creanța îi aparține numai în cota-parte ce i se cuvine: faptul că o poate încasa în totalitate se explică prin mandatul tacit de reprezentare dat de ceilalți creditori. Din această regulă, rezultă și consecința conform căreia, dacă un creditor solidar pune în întârziere pe debitor, aceasta va produce efecte favorabile tuturor creditorilor (*L. Pop, I.-F. Popa, S.I. Vidu, Tratat elementar de drept civil. Obligațiile conform noului Cod civil, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 614*).

Răspuns greșit: a) – având în vedere existența demersului judiciar, debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului reclamant. Potrivit art. 1.437 C.civ, debitorul poate plăti, la alegerea sa, oricăruia dintre creditorii solidari, liberându-se astfel față de toți, însă numai atât timp cât niciunul dintre creditori nu l-a urmărit în justiție.

125. Răspuns corect: c) – din chiar cuprinsul art. 1.468 alin. (1) C.civ., rezultă că obligațiile facultative sunt acele obligații complexe care au ca obiect, la nașterea lor, o singură prestație, dar debitorul are posibilitatea de a se libera executând o altă prestație determinată prin acordul părților.

Dacă obligația alternativă poate genera o opțiune în favoarea debitorului sau chiar creditorului, întotdeauna opțiunea de a alege din cadrul obligației facultative aparține debitorului, și nu creditorului (*L. Pop, I.-F. Popa, S.I. Vidu, Tratat elementar de drept civil. Obligațiile conform noului Cod civil, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 627*).

Răspunsuri greșite: a) și b) – obligațiile alternative presupun pluralitate de obiecte *in obligatione*, pe când obligațiile facultative presupun această pluralitate numai *in facultate solutionis*.

A se vedea și explicațiile aferente răspunsului corect c).

126. A. Răspuns corect: a) – restituirea avansului achitat de către reclamant reprezintă o formă a restituirii prestațiilor, care nu poate fi dispusă decât în cazul în care intervine rezoluțiunea contractului [art. 1.554 alin. (1) C.civ.].

Răspunsuri greșite: b) – excepția de neexecutare poate fi invocată de către o parte pentru a refuza să își execute propriile obligații, însă nu și pentru a cere restituirea unei prestații deja executate [art. 1.556 alin. (1) C.civ.];

c) – pentru a opera rezoluțiunea unilaterală, trebuie să existe o notificare scrisă a debitorului cu privire la acest aspect, potrivit art. 1.552 alin. (1) C.civ.; cererea de chemare în judecată prin care se solicită obligarea pârâtului la restituirea avansului achitat nu reprezintă o asemenea notificare, câtă vreme nu face nicio referire la rezoluțiune.

B. Răspuns corect: a) – atât timp cât pârâtul nu a fost pus în întârziere, iar din speță nu reiese nici că s-ar afla de drept în întârziere, reclamantul poate cere rezoluțiunea [art. 1.516 alin. (2) pct. 2 C.civ.]; dacă totuși o face, pârâtul are dreptul de a executa obligația într-un termen rezonabil, calculat de la data comunicării cererii de chemare în judecată [art. 1.522 alin. (5) C.civ.].

Răspunsuri greșite: b) – culpa debitorului se prezumă prin simplul fapt al neexecutării (art. 1.548 C.civ.) și el nu se poate apăra invocând culpa persoanei de care se folosește pentru executarea obligațiilor contractuale (art. 1.519 C.civ.);

c) – dacă imobilul era finalizat și pârâtul era gata să își execute obligațiile, el trebuia să îi facă o ofertă în acest sens reclamantului, nu să rămână în pasivitate (art. 1.524 C.civ.).

127. Răspuns corect: c) – excepția de neexecutare a contractului poate fi invocată numai în situația unor obligații interdependente, care provin din același contract [art. 1.556 alin. (1) C.civ.]; în speță, obligațiile pe care pârâțul pretinde că reclamanta nu le-a executat provin dintr-un alt contract, astfel că nu se poate invoca excepția de neexecutare; de asemenea, bunul a pierit ulterior momentului în care pârâțul trebuia să își execute obligațiile, astfel că el nu poate fi exonerat în temeiul forței majore.

Răspunsuri greșite: a) și b) – pentru motivele deja arătate.

128. Răspuns corect: c) – prin stabilirea cuantumului daunelor moratorii, părțile au realizat o evaluare anticipată a prejudiciului, astfel că reclamanta nu are dreptul de a solicita o sumă mai mare; în acest sens, art. 1.535 alin. (3) C.civ. prevede că, dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea prejudiciului suferit; *per a contrario*, atunci când daunele moratorii datorate sunt mai mari decât dobânda legală, precum în speță, creditorul nu are dreptul la daune-interese suplimentare.

Răspunsuri greșite: a) – art. 1.539 C.civ. prevede că creditorul nu poate cere atât executarea obligației principale, cât și plata penalităților, cu excepția situației în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligațiilor la timp, precum în speță;

b) – pârâta nu se poate apăra susținând că nu datorează penalitățile de întârziere, având în vedere faptul că părțile au convenit expres cuantumul acestora; art. 1.535 alin. (1) C.civ. prevede expres că, în cazul în care părțile convin un cuantum al daunelor moratorii, creditorul nu trebuie să dovedească un prejudiciu, iar debitorul nu are dreptul de a dovedi că prejudiciul ar fi mai mic.

129. Răspuns corect: c) – atunci când nu există un acord al părților în acest sens, imputația se face de către debitor; cu toate acestea, art. 1.507 alin. (1) C.civ. prevede că debitorul are dreptul de a alege, dintre mai multe datorii, pe cea pe care înțelege să o execute; odată alegerea făcută, plata se impută mai întâi asupra dobânzilor și doar apoi asupra capitalului, debitorul neputând alege ca plata să se impute mai întâi asupra capitalului.

Răspunsuri greșite: a) – pentru motivele deja arătate;

b) – art. 1.506-1.508 C.civ. prevăd că regula este ca imputația plății să se facă prin acordul părților; dacă un asemenea acord nu există, ea se face de către debitor; doar în situația în care debitorul nu indică ce datorie înțelege să stingă, imputația plății se face de către creditor.

130. Răspuns corect: a) – potrivit art. 1.523 alin. (2) lit. e) C.civ., debitorul se află de drept în întârziere atunci când obligația se naște din săvârșirea unei fapte ilicite extracontractuale, precum în speță;

Răspunsuri greșite: b) – art. 1.522 alin. (1) C.civ. prevede că punerea în întârziere se realizează printr-o notificare scrisă; prin urmare, solicitările verbale nu pot constitui o punere în întârziere valabilă;

c) – art. 1.522 alin. (5) C.civ. prevede că debitorul poate îndeplini obligația într-un termen rezonabil de la comunicarea cererii de chemare în judecată, nu imediat ce aceasta i-a fost comunicată; termenul de 20 de zile reprezintă un termen rezonabil pentru plata sumei de 10.000 de lei, care este o sumă de bani relativ mare.